מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ארבע דילמות ערכיות מתקופת כהונתו של מנחם בגין
- לתרגל הבחנה בין עובדות לפרשנות ולנמק עמדה אישית
- לקשר בין ערכים כמו כבוד האדם, שלום וצניעות למקרים מהחיים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. א – 66
2. א – להחזיר את כל חצי האי סיני
3. א – כ-28 שנים
4. א – בהר הזיתים
5. א – צניעות

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – ממשלת בגין החליטה כן לקלוט אותם ולתת להם בית
2. נכון – כך נאמר בכרטיס הדילמה
3. נכון – כך מצוין בכרטיס
4. לא נכון – משפחתו גרה בדירה קטנה והוא ביקש קבורה פשוטה
5. נכון – כך מוצג בכל כרטיס דילמה

חלק ג' – השלימו את החסר

1. וייטנאם
2. סיני
3. אופוזיציה
4. תל אביב
5. פשוטה

חלק ד' – התאימו דילמה לערך המרכזי

- 1 – ד (כבוד האדם)
- 2 – ג (שלום ואחריות ממלכתית)
- 3 – ב (עמידה בעקרונות וכבוד)
- 4 – א (צניעות)

חלק ה' – כתיבה קצרה

1. תשובה חופשית, למשל: בעד - עזרה לנזקקים; נגד - קושי כלכלי לקלוט פליטים
2. מתייחס לכך שגם זרים הזקוקים לעזרה ראויים ליחס מכבד ולעזרה
3. אפשר ללמוד להמשיך לפעול לפי עקרונות גם כשמפסידים, ולא לוותר

חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

1. התלמיד/ה בוחר/ת דילמה, מציג/ה עמדה ברורה (מסכים/מתלבט/חושב אחרת) ומנמק/ת בשני טיעונים הקשורים לערכים שהוצגו (כבוד האדם, שלום, התמדה, צניעות)
2. דוגמה רלוונטית מחיי בית הספר המקושרת לאחד הערכים שנלמדו

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבנה שדילמה היא מצב עם שיקולים מנוגדים
- זיהוי נכון של דילמה וערך מתאים מתוך הארבע שנלמדו
- תשובה אישית עם נימוק הגיוני, לא חובה תשובה 'נכונה'

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקיים דיון קבוצתי קצר על כל דילמה לפני המענה בכתב, תוך הדגשת כללי השיח
- אפשר לחלק את הכיתה לארבע קבוצות, כל קבוצה מתמקדת בדילמה אחת ומציגה בפני הכיתה
- חשוב להבהיר שאין תשובה 'נכונה' יחידה בחלקי העמדה האישית - המטרה היא נימוק מכבד

דף תרגול: כרטיסי דילמה – מנחם בגין

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה יש ארבעה סיפורים קטנים על מנחם בגין. בכל סיפור יש החלטה קשה. נלמד להגיד מה אנחנו חושבים ולהסביר למה.

📖 מילון קטן:

דילמה	מצב שבו קשה להחליט כי יש שיקולים לכאן ולכאן
פליטים	אנשים שברחו מהמדינה שלהם כי היה להם מסוכן להישאר
אופוזיציה	חברי כנסת שלא נמצאים בממשלה ומבקרים אותה
ויתור	לתת מראש משהו שחשוב לך כדי להשיג משהו אחר
צניעות	לחיות בפשטות, בלי להתהדר בכוח או בעושר
אחריות ממלכתית	לדאוג לטובת המדינה כולה, גם כשזה קשה
כבוד האדם	ערך שאומר שצריך להתייחס לכל אדם בכבוד
הסכם שלום	הסכמה כתובה בין מדינות לסיים סכסוך

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה פליטים הגיעו בסירה?

א) 66 ב) 100 ג) 12 ד) 200

2. מה ישראל הסכימה לתת למצרים?

א) להחזיר את כל חצי האי סיני ב) לשמור על סיני לנצח ג) לקבל שטח נוסף

ד) לבנות יישובים חדשים בסיני

3. כמה זמן בגין לא היה בממשלה?

א) כ-28 שנים ב) שנתיים ג) עשר שנים ד) חמישים שנה

4. איפה בגין רצה להיקבר?

א) בהר הזיתים ב) בהיכל הזיכרון ג) בחו"ל ד) בבית הקברות הצבאי

5. מה הערך שרואים בדירה הקטנה?

א) צניעות ב) עושר ג) כוח ד) תחרותיות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ממשלת בגין החליטה לא לקלוט את פליטי וייטנאם.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	בחוזה השלום עם מצרים ישראל פינתה יישובים מסיני.	☐	☐
3	בגין היה באופוזיציה ברציפות משנת 1949 עד 1977.	☐	☐
4	בגין חי בפאר רב כראש ממשלה.	☐	☐
5	בכרטיסי הדילמה מבקשים מהתלמידים לבחור עמדה: מסכים, מתלבט או חושב אחרת.	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את החסר

השלימו את המילה החסרה.

1. הספינה הישראלית אספה פליטים מ _____ .

2. בחוזה השלום ישראל התחייבה להחזיר למצרים את חצי האי _____ .

3. בגין היה חבר כנסת ב _____ במשך שנים רבות.

4. משפחת בגין גרה שנים רבות בדירה קטנה ב _____ .

5. בגין ביקש להיקבר בקבורה _____ .

4 חלק ד' – התאימו דילמה לערך המרכזי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קליטת פליטי וייטנאם	___	**א.** צניעות
2. ויתור על סיני	___	**ב.** עמידה בעקרונות וכבוד
3. שנים רבות באופוזיציה	___	**ג.** שלום ואחריות ממלכתית
4. דירה קטנה וקבורה פשוטה	___	**ד.** כבוד האדם

5 חלק ה' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. בחרו אחת מהדילמות וכתבו שתי מילים: שיקול בעד ושיקול נגד ההחלטה.

2. הסבירו במשפט אחד מה הקשר בין סיפור הפליטים לערך כבוד האדם.

3. מה ניתן ללמוד מהתמדתו של בגין באופוזיציה על התמודדות עם הפסד?

6 חלק ו' – כתיבה והבעת עמדה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו אחת מארבע הדילמות וכתבו פסקה קצרה: מה דעתכם/ן - מסכימים, מתלבטים או חושבים אחרת? נמקו בשני טיעונים לפחות.

2. תנו דוגמה מחיי בית הספר למצב שבו נדרשת החלטה דומה לאחת הדילמות (למשל עזרה לתלמיד/ה חדש/ה, ויתור למען הסכם, התמדה אחרי הפסד).

כרטיס יציאה

מהי דילמה?

תנו דוגמה אחת לדילמה שלמדנו היום ולערך המרכזי שבה

מה דעתכם/ן - האם קשה יותר להיות מנהיג/ה צנוע/ה או מנהיג/ה שמתמיד/ה באופוזיציה? נמקו בקצרה

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀